

DE ZECE MAI

Ziua de Zece Mai simboliza în România, mai presus de toate, momentele istorice prin care țara își făurea destinul spre libertate. Alegându-și un rege al lor, Românii au pus capăt epocii tragice când guvernânții țării erau trimiși dela Înalta Poartă; proclamând Regatul României, ei au afirmat principiul că forma de guvernământ și regalitatea însăși depind de voința poporului. Votând apoi pentru unirea provinciilor românești, după primul război mondial, Românii au spus lumii că pe viitor ei înțeleg să-și conducă singuri destinul și să rămână la un loc toți cei de un neam și-o lege.

În toate aceste acte istorice principiul călăuzitor este ideea de libertate și independență. Și e firesc să fie așa, pentru că un popor se poate realiza în istorie numai dacă e liber. Exemplul clasic îl avem chiar în țara noastră adoptivă. Statele Unite au ajuns în poziția proeminentă de azi pentru că și-au înscris în Constituție, și în conștiința cetățenilor, principiile de libertate religioasă, libertate de presă și libertate individuală. Aceste idealuri au călăuzit pe Americani în războiul de independență, în războiul civil, în redactarea Constituției Federale, în politica internă și externă.

Cauza libertății nu este însă un monopol american. Ea se identifică cu destinul omenirii în orice parte a lumii. Națiunile și indivizii aleargă după libertate pentru că numai prin ea se pot realiza. Din libertate isvorăște energia creatoare, prin libertate se manifestă inspirația scriitorilor și numai în libertate se poate practica credința religioasă și virtutea. Iată de ce, sărbătorind pe Zece Mai, inimile noastre sunt adânc îndurerate de soarta neamului românesc, căruia i s'a răpit ce avea mai scump: libertatea și independența. Propagandiști zeloși și bine instruiți ne îndoapă mereu cu așa zisele "mari progrese" economice și industriale din țara de azi; cum ar zice poetul Topârceanu: "Lăudând în osanale mincinoasa lor splendoare". Progrese însă, în toate ramurile și infinit mai mari, s'au făcut și în lumea liberă, și fără ajutorul omului: ba tocmai de aceea! De vor fi și ceva progrese în viața economică a României -progrese ale căror efecte acolo nimeni nu le simte-, ele s'au făcut însă prin încătușarea omului. Plata a fost prea mare, de aceea marfa nu ne impresionează.

Progresul pe care am vrea noi să-l vedem este altul:

Am vrea să vedem pe Români liberi în a se ruga lui Dumnezeu în biserica în care au fost botezați, fără control dela Departamentul Cultelor și fără piedica de a transmite noilor generații cuvântul Evangheliei.

Am vrea să vedem pe Români liberi să-și aleagă forma de guvernământ pe care o doresc, cu conducătorii pe cari fi cred ei vrednici.

Am vrea să vedem pe țaranul și muncitorul român liber să lucreze unde îi dictează interesul și să folosească rodul muncii lui cum crede el mai bine.

Am vrea să vedem pe fiecare român bucurându-se de libertatea de a călători în țară ori streinătate fără aprobare prealabilă din partea Securității.

Am vrea să vedem pe frații noștri din țară vorbind între ei și cu vizitații streini fără frica de a fi spionați ori denunțați autorităților și fără pericolul de a fi pedepsiți pentru vorbele ori gândurile lor.

Am vrea să vedem pe cetățenii români liberi de a critica programele ori acțiunile partidului comunist și căpeteniilor Statului.

Am vrea să vedem pe Români bucurându-se de produsele țării lor și scutiți de a face coadă pentru o bucată de carne din vită pe care ei au hrănit-o sau pentru o pâine din grâul pe care ei l-au sămănat și secerat.

Am vrea să vedem pe țaranul român proprietar al petecului de pământ pe care îl lucrează cu sudoarea feții lui.

Am vrea să vedem pe gazetarii și scriitorii români dându-și frâu liber imaginației și contemplației creatoare, fără cenzură și fără linii de gândire și de stil decretate de guvern.

Am vrea să vedem în România un sistem de legi umane și juste, cu aplicare egală celor mici și celor mari, celor slabi și celor tari.

Am vrea să vedem închisorile României rezervate pentru tâlhari, excroci și criminali și nu instrumente de teroare pentru adversarii politici.

Cu un cuvânt, am vrea să vedem și în România aplicându-se principiul nemuritor enunțat de președintele Statelor Unite, Abraham Lincoln: "un guvern al întregului popor, ales de popor și lucrând pentru popor".

Încrezători în justiția dumnezeiască și în evoluția istorică imanentă, nu avem nicio îndoială că visurile noastre de azi, care în lumea liberă sunt de mult realitate, vor deveni realitate și pentru țara noastră. Libertatea poate fi temporar înăbușită, dar nicio putere pământească nu-i în stare să steargă din inima omului dorul de libertate. Libertatea este un dar dumnezeesc. Ea este ca Biserica, despre care Mântuitorul a asigurat că "nici porțile iadului nu o vor putea birui".

Episcop Valerian Trifa

CAMPUL LIBERTĂȚII

Un zvon din sat în sat străbate
Și dă poporului curaj,
El pleacă'n valuri tulburate
Și se îndreaptă către Blaj.

Sunt preoți și mireni, cu toții
Mănați de-acelaș ideal -
În fruntea tuturoră Moșii,
Mândria mândrului Ardeal.

Ei simt că'ntăia oară-i leagă
Un dor adânc de neam întreg,
Aleargă toți să-l înțeleagă -
Și cât de bine-l înțeleg!

de Șt. O. Iosif

Căci bat cincizeci de mii de piepturi,
Și'n ele inimi românești
Cari strigă: "Libertate! Drepturi
Pe plaiurile strămoșești!..."

O, sfântă zi de sărbătoare!
Popor voinic din văi și lunci,
Te-om mai vedea odată oare
Precum te-ai arătat, atunci?

Povestea vremii ne învață
Că orice rană are leac,
Dar o'ntâmplare-asa măreață
Zbucnește-odată la un veac!

&& "Comuniunea Românească" ne informează că "de la strămoșii noștri romani am moștenit, mai ales, înclinarea nestăvilită a sufletului românesc de a lupta cu prețul vieții pentru 'sfânta dreptate' atunci când ea este călcată în picioare"; dacă în toată publicația din Detroit nu găsim nici cel mai nevinovat protest împotriva iadului de nedreptăți din România, e numai pentru a arăta că dl Alexios, directorul ei, n'are nimic comun cu romanii...

&& "Când moare un maestru, un creator, un întemeietor în orice domeniu, întotdeauna se ivește primejdia ca opera lui să dispară - sau, dacă își mai prelungește existența, să sufere alterări cari sunt chiar mai rele decât dispariția ei", mărturisește "Era și Exilul". E vorba, numai, de simple constatări - oneste de altfel; căci, de un început de căință, la dl Sima, n'ar putea fi vorba...

&& Se întreabă d-na Maria Sabău, în "Acțiunea Românească" a d-lui Cârjă (în al cărui comitet "național" este membră de frunte), "la ușa cui să batem?". Ci noi, știind-o membră și în "parohia" trimisului sovropatriarhiei "românești" la Sydney, pr. Găină (cu care o și vedem pozată într'o fițuică reseristă de pe acolo), credeam că, cel puțin personal, și-a rezolvat problema...

&& Ne asigură Eugen Barbu, în "România liberă", că, "în ce ne privește, avem pe piață cantități suficiente de volume de poezie și de proză": hambare, în-tregi! Cât despre calitate, aceasta așteaptă, de pe la un anume 23 August, neapăratul oxigen al libertății, în care să se poată desvolta...

&& Văitându-se că în România, țara codrilor seculari, "hârtia este puțină și scumpă", "Scânteia" face apel la "prețuirea și folosirea deșeurilor". În cadrul acestei noi campanii economice s'ar fi pus la cale, pe cât afirmă eternii "bine informați", recuperarea, prin consulatele reseriste, a întregului stoc de "Glasul patriei" și "Tribuna României", prăpădit prin lumea largă...

"Tribuna României" publică "mesajele" de felicitare ale șefilor de Stat către președintele RSR-ului, Excelența sa Neculae. Nu vedem însă mesagiile miilor de morți la Canal, Gherla, Pitești, etc.: cei mai calificați să aprecieze "continuul progres" al țării încăpute pe mâna agentului Rusiei...

&& Că ziua căderii în robie a țării noastre ar fi, nici mai mult nici mai puțin, "sărbătoarea națională a poporului român", e până și părerea actualilor capi ai "bisericii strămoșești", cum vedem în "Buletinul oficial al Patriarhiei Române" (1966), pe care ni l-a trimis recent un cititor, - și nu o "găselniță" a sucursalei ei din Viena, sau dela Sibiu. Afirmă cu mâna pe cruce (crucea... lui!), cel furiosat de regimul lui Marx ca "întâistătător" în altarul românesc al lui Isus: "La marea sa sărbătoare națională... întregul popor românesc a adus prinos de cinstire și recunoștință celor care au făcut istoricul act de la 23 August 1944, călăuzindu-l apoi spre înfăptuirile grandioase ce îndreptătesc bucuria obștească a zilelor noastre. Actul istoric al eliberării țării de sub jugul fascist a fost și încununarea luptei îndelungate a poporului nostru pentru libertate națională, dar și izvorul împlinirii ulterioare a dreptelor sale năzuințe de dreptate socială, de propășire economică și spirituală... Istoria ultimilor ani din viața Statului nostru are măreție de epopee... Ceeace îndreptățește entuziasmul generos cu care întreaga societate românească participă la procesul de desăvârșire a făuririi noii sale orânduiri sociale și de Stat este înaltul umanism (!) care prezidează toate acțiunile și inițiativele conducătorilor înțelepți ai RSR... Demnitatea persoanei umane a fost ridicată pe cea mai înaltă treaptă... Conștiința unanimă că această stare de lucruri... nu ar fi fost posibilă fără actul de la 23 August 1944 explică grandoarea simțămintelor de recunoștință și de cinstire cu care poporul român își sărbătorește în fiecare an marea sa sărbătoare națională." - Așa grohăie "patriarhul" țării răstignite, așa ierarhii angajați, așa misiții lor din "răspândirile" în Australia, Americi, Paris, Viena, Stockholm.

Când vedem halul de decădere al atâtor prelați din țară, și al zeloșilor "misionari" ai Răului în lumea liberă, mai o' am ratifica părerea populară, care pretinde că, printre darurile ce se prezintă unui nou hirotonit, ar fi și-un rât de porc...

&& În seara Vinerii Mari ne-au dus pașii în cimitirul unui sat la vreo 80 de kilometri de Paris, unde, într'un colț din fund, se află mormântul, în adevăr părăsit, al unuia dintre cei mai sbuciumați ierarhi ai Bisericii Române Ortodoxe. În acest sătuc, pe care nu-l veți găsi pe nicio hartă, s'a stins, acum zece ani, cel ce fusese episcop de Argeș, de Hotin și Bălți, mitropolit al Bucovinei și al Transnistriei, membru în senatul României Mari. Din splendoarea palatelor, Visarion Puiu ajunsese într'o casă țărănească, lipsită până și de baie, trăind, se poate chiar spune, "din mila creștinilor", drămuțită și aceea de filtrul unor meschine interese. "Colegii" din țară l-ar fi vrut bucuroși acolo, dar tot dintr'un josnic interes: de a slăbi moralul exilaților printr'o spectaculară primire a "fiului rătăcitor", cu al cărui nume să izbească apoi în meterezele de-aici. Dar bătrânul nu s'a dus. Iar, cu el mort, puternicii din țară nu mai aveau ce face, așa că rămâne să se odihnească sub lespedea, fără flori dela Viels Maisons, la umbra unei crăci de pe care au început să se steargă literele.

Era beznă când am plecat de-acolo. Din poartă am mai privit odată îndărăt: în liniștea misterioasă, parcă tot cimitirul se împărtașea din lumina aprinsă pe mormântului mitropolitului strein, care, prin neașteptata vizită "de-acasă", avusese norocul să nu rămână singur, într'un fund de lume, la o zi așa mare. Ce-ar fi dacă spre Sfântă-Mărie, la zece ani dela plecarea bătrânului arhiereu, Românii din exil și-ar da întâlnire la mormântul celui ce-a păstorit hotarele rășăritene ale viței noastre românești?

&& Afirman undeva că Biblia lui Șerban s'ar fi tipărit pe credit, de vreme ce-a trebuit s'o plătească urmașul Brâncoveanu. Spusa era doar din memorie, căci nouă, celor ce n'avem legături cu vâtafii ocupației, accesul la documente nu ne este posibil, iar rarități ca faimoasa biblie e greu să se găsească în streinătate. Iată însă că, sesizând lipsa, "Credința" ne vine gentil în ajutor, publicând întreaga predoslovie - din care se vede că, în adevăr, memoria nu ne înșelase. E drept că lămurirea s'a însoțit de niște termeni grăjdărești; dar, altfel, cum ar fi putut revista să-și etaleze arama "spiritualității ortodoxe", cu care se fălește în subtitlu?...

&& Sustine Ceaușescu că "este necesar să se asigure poporului palestinian dreptul la autodeterminare". Și... poporului român, de ce nu?...

MIHAI VITEAZUL, către comisarii împărătești din Ardeal: Gonind din Scaun pe Ieremia Vodă și luând țara în stăpânire, am crezut că trebuie să ieau și rămășițele războiului, și l-am urmărit pe Ieremia acela cu armele până la hotarele Podoliei. Și, prinzându-l în cale din fuga lui, am bătut oștile cu omor mare. El însuși și-a căutat mântuirea în fugă, împreună cu Sigismund Bathory, trecând apa Nistrului. Acuma deci, îndeplinind aceste lucruri cu noroc, cu ajutorul lui Dumnezeu, și săvârșind cu ostenele mele ce trebuia pentru mântuirea creștinătății, avem țara aceasta toată sub puterea Măriei Sale. Acuma numai de atâta ne ținem ca, împărțind pretutindeni oștile noastre, să silim pe locuitori la supunere. Și nu vom mai zăbovi aici mai multă vreme, ci ne vom întoarce îndată în Ardeal pentru a pune la cale celelalte lucruri, și ne și găsim pe drum. De aceea am voit să vă aduc la cunoștință acestea domniilor voastre, ca să înțelegeți că nu lăsăm la o parte nimic din ce privește mântuirea și înaintarea foloaselor creștinătății. Altfel dorim să fiți domniile voastre sănătoși. - Din lagărul nostru la hotarele Moldovei, lângă cetatea Hotinului, pe apa Nistrului, 20 Mai 1600.

D O I N Ă

Alei Doamne Dumnezeu,
Auzi-mi și glasul meu!
Glasul meu, durerea mea
Amarul și jalea grea!
Frunză verde foi uscate,
În țară nu e dreptate,
Foc și pară'n lung și'n lat
Pentr'un câine blestemat,
Pentru vodă cel hain,
Ceuaș-Vodă cel fieros,
Cu cei mari prieteni,
Cu cei mititei câinos.

Sărăcit și prăpădit,
Tare mi's sărac lipit!
Fără casă,
fără masă,
Nici pământ, nici dobitoace,
Mă mir, Doamne, ce m'oi face.
Fără horn și fără loc,
Cu ulcica goală'n foc.
Doamne, du-l și-l du departe,
S'aibă dracul de el parte!
Doamne, du-l și-l du mereu,
Să pot răsufla și eu!

&& Pr.D.Em.Popa a botezat Sâmbătă 22 Iunie, în capela Universității din Freiburg, pe Aurelia-Carin-Nina-Ioana Lânța, al doilea vlăstar al familiei Thorgerd și Adam Lânța, veniți anume dela Tübingen. Nașă, d-ra Nina Miron.

+ La 6 Sept. 1970 a pierit într'un accident de mașină, la 81 ani, prof. Dimitrie Beratti dela Roma, născut în Albania.

+ A murit la Modena (Italia), la 10 Iulie 1973, în urma unei operații, dr. Alexandru Iancu, timișorean. Avea 58 de ani.

+ În ziua de Paști s'a stins lângă Barcelona, după o lungă și foarte grea suferință, d-na Elvira Sima. Pentru sufletul ei bun, și pentru Platon Chirnoagă, "general al armatei regale române", părintele protopop D.Em.Popa a slujit un parastas la Freiburg, Duminică 28 Aprilie.

+ În seara de 12 Mai a decedat la București, în vârstă de 57 ani, după "două decenii de prigoană îndurată în temnițele celor fără Dumnezeu, pentru credința lui neclintită în învierea Neamului Românesc", Atanasie Papanace.

+ La 21 Mai a fost înmormântat, la Dragoslavele, preotul Ioan Răuțescu, istoric și literat, slujitor al bisericii locale timp de 54 ani.

+ În aceeași zi a fost îngropat, la Curtea de Argeș, prof. N. Tănăsescu.

+ La 2 Iunie a pierit într'un accident de aviație, la Rastatt, tânărul Clemens Neaga. Avea numai 20 de ani. A fost înmormântat la 6 Iunie.

&& La Roma a vorbit la 26 Martie, în cadrul Societății Academice Române, prof. Ignazio Beldelli dela Universitatea locală, care a prezentat volumul Studi Romeni de prof. Giuliano Bonfante. Au mai vorbit prof. M. Popescu și autorul.

- În același cadru a vorbit la 28 Mai, în sala "Dante Alighieri" (Palazzo Firenze), dl Vintilă Horia, despre "Meditazioni italiane di un romeno di Roma".

&& Remarcă Prezzolini, în "Borghese", că "războiul pe care automobilul îl face oamenilor ucise, numai în 1971, 250.000 persoane și răni 7.500.000. Și totuși nu există nicio ligă pentru suprimarea automobilului, în timp ce există atâtea pentru suprimarea războaielor. Nu există nici prelați cari să se roage pentru sfârșitul flagelului automobilistic".

MĂRTURII PENTRU ISTORIE

Veacul nostru a cunoscut mari războaie și revoluții, care au răsturnat multe stări. S'au prăbușit imperii și așezări ce durau de secole. Războaiele mondiale au distrus zeci de milioane de vieți, iar revoluția bolșevică și anexele ei au produs alt sguitor număr de victime nevinovate. O treime din populația globului se află azi sub stăpânire comunistă, în care omul e redus, prin silnicie, la starea de sclavie. Popoare întregi au pierdut libertatea și sunt constrânse să trăiască în orbita tiranică a imperiului sovietic, distrugător de suflete și spoliator de bunuri.

Istoria cinstită a oricărei epoci e greu s'o scrie contemporanii, lipsiți de o documentație completă și înclinați spre părtinire; răstălmăcirea ei a ajuns azi o practică curentă, mai ales în țările marxiste. Judecata ultimă a acestui ev nenorocit revine generațiilor viitoare. Cu trecerea vremii, adevărul iese la iveală întreg și pur. Interesele vinovate și fanatismele ideologice, care au deslănțuit aceste cataclisme, vor dispărea până atunci. Contemporanii pot raporta cinstit împrejurările la care au fost martori, dar fără postură de "istorici".

După atâtea sguiri și jertfe, omenirea dezorientată își caută încă drumul către o pace dreaptă, cu libertate pentru toți, dar fără mulți sorți de reușită, căci cancerul comunist îi roade neîncetat puterea de viață și de creație. Lumii libere îi lipsește viziunea limpede și curajul cu care să poată înfrunța flagelul. Prin acomodări iluzorii contra realității evidente se lărgeste de fapt drumul conspirației comuniste, iar prin masive ajutoare materiale și tehnice, acordate larg statelor cu regim comunist, li se consolidează situația economică, salvându-le dela prăbușirea cauzată de caracterul utopic al sistemului colectivist.

Și poporul român a avut și are de îndurat multe nenorociri în această vitregă epocă. El are dreptul să cunoască cauzele nefericirilor abătute asupra lui. Orice român, în măsură să aducă o contribuție în acest sens, este dator s'o facă. Aceste mărturii vor cimenta adevărul istoric și vor fixa pentru totdeauna răspunderile în fața posterității.

Cu aceste gânduri aduc și eu o modestă mărturie despre viața și lupta unui mare naționalist român, Ilie Gârneață. L-am cunoscut personal în anul 1925, în timpul Mișcării Studențești. Apoi ne-am întâlnit de multe ori, în țară și în exil. Ca fire și înfățișare, era un autentic moldovean. Născut în județul Dorohoi, în persoana lui se îmbinau armonios însușirile locuitorilor din regiune, cari duceau încă o viață patriarhală. Oamenii din nordul Moldovei erau așa cum îi zugrăvise Dimitrie Cantemir în "Descrierea Moldovei": blajini și prietenoși, simțitori și măsuși la vorbă, săritori la nevoie, naturali și deschiși la suflet. Ilie Gârneață, de treabă și modest, radia o omenie firească și senină. De aceea, prieteni și cunoscuți îi spuneau, cu drag "Bădia Gârneață".

Flăcău de 18 ani la izbucnirea Războiului Intregirii, el se înscrie printre primii voluntari. După absolvirea școalei de ofițeri de rezervă dela Botoșani este trimis pe front, unde a luptat până la terminarea ostilităților. Demobilizat, se înscrie ca student la Facultatea de Drept din Iași.

Abia începuse studiile universitare, când un pericol mortal amenința țara de curând întregită. În 1919 comunismul ia cu forța puterea politică la Budapesta, iar în țară ridică capul, sprijinit de Moscova. Infiltrația era mult mai intensă în Basarabia și Moldova. La Universitatea din Iași, agenții comuniști reușiseră să consolideze puternice nucleie, în deosebi printre studenții alieși, din care mulți erau proaspeți refugiați din Rusia. Aceștia provocau agitații în fabrici, unde paralizau producția. La atelierele dela Nicolina chiar se arborase steagul roșu, cu secera și ciocanul. Situația s'a înrăutățit după alegerile din Noembrie 1919, primele din România Mare. Făcute pe baza votului universal, rezultatul lor vădea lipsa de experiență politică a maselor, chemate pentru prima oară în fața urnelor. Partide noi și-au făcut apariția peste noapte, cu programe demagogice, și mulți nepregătiți au fost aleși în Parlamentul țării întregite, căruia îi revenea marea sarcină de a pune temelii solide noului Stat Român. În timp ce țara era subminată de bolșevici, aleșii națiunii își pierdeau vremea în sterile lupte partizane, din care nu putea să iasă decât un guvern neputincios. Doctorul N. Lupu, ministrul de Interne, care totdeauna a avut fumuri socialiste, tolera agitațiile celor ce proclamau că "lumina vine dela răsărit".

Românii conștienți, din toate straturile sociale, n'au întârziat să reacționeze cu vigoare împotriva acestei alunecări în anarhia roșie. Muncitori, studenți, intelectuali și țărani s'au alăturat în toată țara, formând organizații de luptă. La Iași, muncitorul Constantin Pancu creiază "Garda Conștiinței Naționale", care dă o luptă frontală contra formațiilor moscovite. Ilie Gârneață participă cu dârzenie la această aspră confruntare, împreună cu un mare număr de studenți, printre care se distingea Corneliu Zelea Codreanu dela Drept, care desfășura în același timp o acțiune hotărâtă la Universitate împotriva anumitor profesori și studenți contaminați.

Mi-aduc aminte de un episod din primăvara anului 1920, pe când eram elev la Liceul Internat "C. Negruzzi" din Iași. Acțiunea anticomunistă dusă de studenți era privită cu multă simpatie de elevi. Trecând peste regulamentul școlii, am luat parte la o mare întrunire populară, organizată de C. Pancu. Pe un teren viran dela Nicolina s'au adunat zeci de mii de oameni, pentru a demonstra public contra pericolului comunist și a protesta contra nemaipomenitei barbarii deslănțuită peste Nistru. Poporul nostru, pașnic și omenos, era uluit de sângele ce curgea acolo în valuri, pe urma crimelor regimului lui Lenin. Lugubrele ecouri ajungeau până la noi. Maxim Gorki, socialist de dinainte de "revoluție", îl compara pe Lenin, în ziarul său ce apărea la Petrograd, cu Ivan cel Groaznic. La Nicolina l-am auzit vorbind și pe Codreanu.

Nu după mult timp, generalul Alexandru Averescu, învingătorul dela Mărăști, a venit în fruntea guvernului. Faptul a răscolit din adâncuri încrederea și patriotismul românilor, care - intelectuali, țărani, muncitori - luptaseră cu toții în război. La alegerile ce-au urmat, prestigiul generalului a măturat puzderia de grupuri marxist-leniniste, aciuat ca o pecingine pe trupul sănătos al țării. Măsurile luate apoi de guvern au lichidat pentru multă vreme avântul "revoluționarilor". Dar agentura comunistă, alimentată de Moscova, n'a dispărut, ci s'a dat numai la fund, stând la pândă cu aceleași obiective: distrugerea ordinii politice, sociale și morale, cu pierderea independenței în favoarea Rusiei; ea se bucura de unele complicități politice și toleranțe tacite, rămânând mai departe un pericol potențial.

Meritul de a fi dat alarma contra pericolului comunist revine incontestabil tineretului universitar, care timp de douăzeci de ani n'a pregetat o clipă să lupte împotriva funestei amenințări. Clarvăzătorul instinct național al tineretului a deslușit dela început amplotul complotului comunist contra țării. Mișcarea Studențească, isbucnită vulcanic în 1922, a fost potențată de acest instinct național, nealterat de influențe pernicioase. Ilie Gârneață a fost dela început prezent în această luptă. Aproape toți conducătorii Mișcării Studențești fuseseră voluntari în timpul războiului și primiseră pe front botezul focului. Ion Simionescu, Constantin Dănulescu, Napoleon Crețu dela București; Corneliu Codreanu, Ilie Gârneață dela Iași; Tudose Popescu dela Cernăuți - și alții, fruntași în lupta studențească, aduceau cu ei, în această nouă înleștare, idealismul și curajul câștigat în tranșee. Se poate afirma temeinic că, prin ei, "generația războiului" s'a continuat cu "generația dela 1922". Mișcarea Studențească s'a situat la nivelul marilor destine ale neamului, mai presus de politica curentă de expediente și compromisuri. De aceea ea a putut înmănușia întreagă studențimea în cele două decenii de Românie Mare.

Motorul acțiunii l-au constituit organizațiile studențești din toate centrele universitare. În 1925, toate aceste organizații s'au grupat în una singură pe întreaga țară, înființând "Uniunea Națională a Studenților Români Creștini". Ca președinte al centrului studențesc Iași, Ilie Gârneață a participat la discuțiile premergătoare, care au avut loc la București, în subsolul palatului medicinistilor, atunci în construcție. Ședințele au fost prezidate de Constantin Dănulescu, președintele centrului studențesc București, în calitate de gazdă. Delegat al aceluiași centru, am participat la toate aceste ședințe și discuții, având astfel prilejul să-l cunosc mai de aproape pe Ilie Gârneață și să-i apreciez marile calități de român și om cumpănit. Multe din ideile și propunerile lui au fost acceptate de delegați și se pot regăsi astăzi în textul documentelor respective.

Prin înființarea Uniunii, Mișcarea Studențească a căpătat un caracter organizat și permanent, iar studențimea s'a putut face ascultată de autoritățile universitare și de Stat. Centrele Studențești au obținut și ele recu-

noaștere legală dela Senatele Universitare, cum și calitatea de persoane juridice. Uniunea a putut obține dela guvernele succesive aprobarea tinerii congreselor sale. Ele au avut loc la Iași în 1926, Oradea Mare (1927), Craiova (1929), Brăila (1930), Sibiu (1931), Brașov (1932), Băile Herculane (1933) și la Târgul Mureș în 1936. Aceste congrese au devenit date memorabile în istoria neamului românesc. Ele au făcut indestructibilă sudură în tineretul universitar român din toate provinciile, proaspăt întrunite într'un singur stat. Numărul masiv de participanți, veniți cu trenuri speciale, atmosfera de căld patriotism, desbaterile serioase ale problemelor naționale, manifestările culturale și folclorice, participarea unor distinși fruntași din diferitele sectoare ale vieții naționale, - toate aceste strălucite atribute ale Congreselor Generale Studentești au înrustat pe totdeauna vrednicia tineretului cărturar al României Mari.

Congresul dela Iași, 1926, a deschis șirul acestor mărețe manifestări naționale. Ilie Gârneață a organizat primirea a peste zece mii de studenți, veniți din toate unghiurile țării. Tineria acestui congres, de proporțiile adunărilor naționale dela Islaz, Blaj (1848) și Alba Iulia (1919), a fost înlesnită de sprijinul dat de Octavian Goga, atunci ministru de Interne în guvernul Averescu. Impotriva multor rezistențe oculte și a puternice opoziții politice, el și-a asumat întreaga răspundere și a aprobat tineria lui, deschizând astfel drumul celorlalte șapte congrese ce-au urmat. Goga înțelesese bine spiritul și sensul Mișcării Studentești. În articolele lui, publicate în anii 1922-1926 în ziarul său "Țara noastră" din Cluj, el a lămurit, într'o măiastră limbă românească, cauzele profunde ale acțiunii tineretului universitar și dovedit validitatea națională a dezideratelor studentești. Aceste articole, reunite într'un volum intitulat "Mustul care fierbe", constituie o splendidă caracterizare a naționalismului activ al tineretului academic român între cele două războaie mondiale.

Congresul dela Iași a fost prezidat de d-rul C. Dănulescu, primul președinte al Uniunii recent înființată, asistat de Ilie Gârneață. Ședințele s'au ținut la Teatrul Național, iar deschiderea a fost precedată de un Te Deum la Mitropolie, oficiat de însuși mitropolitul Moldovei. La deschidere au participat toate oficialitățile religioase, civile și militare, cum și numeroși invitați dintre fruntașii vieții sociale și naționale din Iași. Desbaterile au durat trei zile. Moțiunea votată la sfârșit propunea soluții limpezi, inspirate de o adâncă dragoste de neam și țară. Profesorul A.C. Cuza dela Universitatea locală, doctrinar al naționalismului românesc, a ținut în timpul congresului o conferință despre Simion Bărnuțiu, întemeietor al curentului naționalist la Universitatea din Iași.

Congresele studentești ce-au urmat s'au desfășurat cu aceeași măreție și entuziasm. Istoria lor amănunțită se va scrie cândva. Ea va constitui un capitol de onoare în istoria neamului.

Paralel cu participarea activă în Mișcarea Studentească, Ilie Gârneață a luptat dărz în organizațiile politice naționaliste. Dela înființarea, în 1923, a "Ligii Apărării Naționale Creștine" de sub conducerea prof. A.C. Cuza, până în 1927, a activat cu convingere și destoinicie în această organizație. Părăsind Liga în acel an, împreună cu Corneliu Codreanu, a luat parte la fundarea "Legiunii Arhanghelul Mihail", în care a continuat lupta până la sfârșitul vieții. La înființarea, în 1930, a "Gărzii de Fier", ca braț politic al Legiunii, Ilie Gârneață activează politic în cadrul ei și este unul dintre fruntașii cei mai respectați. Alesele calități care l-au promovat printre conducătorii Mișcării Studentești, l-au ridicat și în ierarhia Legiunii.

În anul 1935 s'a constituit la București "Asociația Generației Mișcării Studentești", formată din foști conducători ai organizațiilor respective, intrați acum în viața socială și profesională. Ilie Gârneață a fost unul din membrii fondatori și a fost ales în comitetul de conducere al noii organizații, sub președinția lui Ion Moța. După moartea lui Ion Moța, Ilie Gârneață a fost ales, în 1937, președinte al organizației.

Lupta pe plan politic a lui Ilie Gârneață se confundă cu lupta dusă de organizația din care făcea parte. Istoria ei se cunoaște deja în parte - și se va cunoaște, cândva, în întregime. Această luptă a fost de un eroism tragic, împins până la sacrificiul de sine. Posteritatea nepărtinitoare va așeza pe Ilie Gârneață printre eroii neamului.

Gheorghe Popescu Botoșani

CALENDAR NAȚIONAL

- 1 Apr.1784: Horia e primit în audiență de împăratul Iosif II.
- 1/14 Apr.1904: Carol I vorbește la Academia Română în apărarea limbii: "De ce să ne ferim de aceste locuțiuni vechi, cu obârșie așa de curată ca aceea a liturghiei și letopiseturilor țării și care nici măcar arhaisme nu sunt, de oarece le întâlnim în limba bisericii și a poporului? Mult mai de temut sunt aceste neologisme sterpe, cu formă și înțeles pocite, care nu aduc nicio idee nouă, ci isgonesc numai cuvinte curat românești, spre a le înlocui cu altele străine, cu înțeles absolut identic, ca spre pildă: avansare în loc de înaintare, voiaj în loc de călătorie".
- 4 Apr.1601: Mihai Viteazul se întoarce dela Praga la Viena, de unde la 29 Aprilie pleacă spre Transilvania.
- 4 Apr.1904: Se înființează, la Chișinău, Soc. Ist. Arheologică Bisericească.
- 5 Apr.1933: Moare, la 85 de ani, Zamfir Arbore.
- 4 Apr.1944: Bucureștiul bombardat oribil de aviația americană.
- 5 Apr.1934: La București, Tribunalul Militar Special, compus din 6 generali, achită Mișcarea Legionară de acuzația de a fi ucis pe I.G.Duca.
- 6 Apr.304: Episcopul Irineu din Sirmium e aruncat în Sava.
- 7 Apr.1903: Se naște, la Roznov (Neamț), Grigore Cugler-Apunake.
- 10 Apr.1574: Miron Costin e primit în audiență de Ioan Sobieski.
- 9 Apr.304: Martiriul Sfântului Dumitru, la Sirmium (în Jugoslavia de azi).
- 11 Apr.1744: Moare la Paris, la 34 ani, Antioh Cantemir.
- 12 Apr.1204: Cruciații cuprind Constantinopolul.
- 17 Apr.1888: Se instalează clopotul cel mare al Mitropoliei din București, turnat la Budapesta din cel vechi (1613) și din tunurile luate dela turci. Are 8142 kilograme, 3.41 metri înălțime și 1.96 metri diametru.
- 17 Apr.1964: Moare artistul George Vrăca.
- 20 Apr.1828: Se naște dr. Carol Davilla. + 1884.
- 21 Apr.1856: Intr'o scrisoare din Londra către Nicola Fabrizi, pribeag și el, la Malta, Mazzini confirmă drepturile Românilor asupra Transilvaniei, Basarabiei și Bucovinei.
- 22 Apr.1602: Stroe Buzescu se întâlnește la Viena cu arhiducele Matei, fratele împăratului Rudolf II, pe care-l roagă să-i pună la dispoziție ajutorul făgăduit lui Radu Șerban.
- 22 Apr.1797: Se naște Iosafat Snagoveanu.
- 22 Apr.1850: Se naște Veronica Miclă (născută Câmpănu, la Năsăud).
- 24 Apr.1927: Apare, la Vârșeț, "Nădejdea", publicație a Românilor din Banatul înstreinat.
- 29 Apr.1699: Dimitrie Cantemir se căsătorește, la Iași, cu fiica lui Șerban Cantacuzino, Casandra.
- 29 Apr.1814: Alexandru I acordă Basarabiei autonomie națională.
- 1 Mai 1826: Dinicu Golescu înființează, la conacul său dela Golești, "o școală slobodă obștească, unde pot merge fiii nobilei, ai norodului, și măcar robi, pământeni și străini, pentru limba românească, nemțească, grecească, latinească și italienească". Elevii învățau "fără de nicio plată..., așisderea și fetele, care pe lângă învățatură mai deprindeau și câte lucruri sunt trebuincioase și știe o muiere, cum de a împleti, de a coase și alte asemenea".
- 3 Mai 1502: "Și încă am dăruit domnia mea sfintei mănăstiri - Govora - și din județul Gilort câte patru burdufuri de brânză și câte șase cașuri și merțic din casa domnească câte 3000 aspri".
- 3 Mai 1675: Incepe călătoria Spătarului Milescu în China, term. la 5.1.1678.
- 7 Mai 1612: Împăratul Austriei, Matei, scrie sultanului Ahmet I, cu rugămintea să repună pe Rașu Șerban pe tronul Munteniei.
- 7-25 Mai 1894: Procesul Memorandului, la Cluj.
- 7 Mai 1920: Moare C. Dobrogeanu-Gherea, la 65 de ani.
- 9 Mai 1924: Cornelia Codreanu deschide la Ungheni, pe Prut, prima tabără de muncă voluntară din lume.
- 11 Mai 1713: Moare, la 31 ani, Doamna Casandra, soția lui D. Cantemir.
- 11 Mai 1849: Moare Ștefan Ludwig Roth - n. 1796.
- 11 Mai 1886: Se inaugurează, la București, statuia lui Gheorghe Lazăr.
- 14 Mai 1945: Moare Gh. Popa-Liseanu - n. 1866.
- 15 Mai 1884: Se naște Octav Botez. + 1943.

- 15 Mai 1896: Moare Victor Vlad Delamarina, n.1870.
 15 Mai 1922: Moare, la 57 ani, preot dr. Ioan Sârbu, istoric. E îngropat în curtea bisericii din Rudăria (Banat).
 16 Mai 1953: Moare la New York, în pibegie, gen. N. Rădescu.
 18 Mai 1888: Se naște Eugeniu Speranția. + 1972.
 19 Mai 1866: Gheorghe Pomuț e înaintat general al armatei americane.
 19 Mai 1913: Se inaugurează, la Piatra Neamț, statuia lui Kogălniceanu.
 22 Mai 334, a.C.: Alexandru Macedon bate pe Perși la Granio.
 24 Mai 1944: Moare N. Petrașcu - n.1859.
 25 Mai 1827: Data brevetului francez n.3208, atribuit lui Petrache Poenaru pentru invenția "unui condei portăreț fără sfârșit, alimentându-se însuși cu cerneală" (Al. Odobescu): e vorba de strămoșul stiloului.
 27 Mai 1862: Se naște folcloristul Al. Voevidca. + 6 Iunie 1931.
 29 Mai 1945: Moare Mihail Sebastian, n.1907.
 30 Mai 1840: Se naște, la Mărăcineni (Buzău), căpitanul Walter Mărăcineanu.
 31 Mai 1924: Atrocitățile poliției "liberale" din Iași contra studenților ce lucrau la grădina d-nei Ghica.
 6 Iunie 1894: Se naște, în Seliște (Banat), Sabin Drăgoi.
 9 Iunie 1856: Apare, în "Steaua Dunării", Hora Unirii.
 10 Iunie 1853: Se naște, la Reteag (pe Someș), Ion Pop-Reteganul. + 3.4.1905.
 22 Iunie 1864: Se naște, la Șiria (Arad), Ion Rusu-Șirianu. + 12.12.1909, Buc.
 23 Iunie 1711: Petru cel Mare la Iași.
 28 Iunie 1529: Moare, tânără, Doamna Maria, prima soție a lui Petru Rareș.
 30 Iunie 1909: Se naște, la Ploești, compozitorul Paul Constantinescu. Moare la 20 Dec.1963.

HORA de Radu Gyr

Se rotește albă, românească horă cu opincă dacă și călcâi latin, din străfundul nopții până'n auroră, de la Detunata până la Măcin.	spulberă cu talpa păcelele și pleava, pururi legănată de-un străbun urcuș. Cobză-i e pădurea, băraganul: naiul și lăută: marea inimă de foc. Cu sumane, bunde și căciuli oât raiul scapără Parângul și Ceahlău'n joc.
Horă peste neguri, flacări și bejenii, spre amiezi din crânceni codri seculari, caloă pe luceferi, veacuri și milenii, despicând azurul către piscuri tari.	Unde-un pas puternic a bătut moșneagul, bat nepoții patru. Dacă un bunic șiragul,
Din furtuni luându-și largi cadente încă, vremea inelând-o'n generații noi, umăr lângă umăr, stâncă lângă stâncă, hora curge strașnic și'nstelat șuvoi.	de-a tăcut o scripcă, șapte'n loc îi zic... Cearcăn de lumină, lanț care n'apune, vine din adâncuri, merge'n necuprins, roată renăscută din rotiri străbune, ca un veșnic soare, niciodată stins.
Hora noastră'ncepe de la Argidava, suie viitorul în sublim urcuș,	

Act Societatea de Limba Română din Banatul înstreinat a avut la 27 Aprilie adunarea generală, la Becicherec. După darea de seamă, și meritele elogii aduse d-lui prof. Radu Flora, care a condus-o timp de 12 ani, s'a ales noul comitet, în frunte cu prof. Emil Filip, vicepreședinți Traian Doban și Ion Bălan, secretar Lia Secoșan, casier Teodor Șandru, iar în comitet Todor Muntean, Felicia Petrovici, Radu Flora și Trăilă Spăriosu.

- Intre 20-27 Aprilie s'au desfășurat, la Alibunar, "zilele de teatru ale românilor" din Banatul înstreinat (Jugoslavia). Au concurat teatrele de amatori sau secțiile de dramă din Uzdin, Coștei, Ecica, Iancov Most, Voivodint, Satu Nou și Seleuș, cum și ansamblurile de copii din Locve, Uzdin, Torac (Begheții), Nicolint și Vladimirovăt. Marele premiu -30.000 dinari- a fost cucerit de teatrul din Uzdin, urmat de teatrele din Coștei, Seleuș, Satu Nou.

Act Citim, în autobiografia lui Albrecht Dürer, că tatăl său se născuse la 1427 în sătucul Eytas din Crișana, "nu departe de un mic orășel numit Ghiula", astăzi centrul Românilor din partea Crișanei rămasă la unguri, "cale de opt mile de Oradea Mare". La Ghiula venise, de copil, bunicul său. Un unchi al celebrului pictor, Johannes Dürer, a fost preot în Oradea, unde "a rămas mai bine de 30 de ani".

PE PLAIURI MUSCELENE

VISCOLUL. Cu ranița încărcată doldora urc încet poteca. Țința mea, pentru azi, e stâna din plaiul lui Pătru. De acolo, am de gând să merg în Piatra Craiului, să trec pe la Lanțuri peretele vestit, să cobor la Vlădușca și, apoi, vom mai vedea, fiindcă am de unde alege: s'o iau pe la Prăpăstii, ca să ies în Zărnești, sau s'o apuc pe fosta graniță și să ajung la Giuvala. Calea este cam de ocol, dar, de data asta, vreau să fac ceva mai deosebit. Drumurile prin lumea de basme a Carpaților românești te răsplătesc întotdeauna pentru osteneala ce-ți dai să le străbați, dar acesta mai mult ca oricare altul.

Un țăran, cu băiatul lui și cu doi cai, duși de dârlogi, mă ajung din urmă. Ne dăm binețe, așa cum este obiceiul pe la noi.

- Dă'ncoa ranița, s'o pun pe cal. O să vă fie mai ușor și o să ne ținem de urît, până unde ne vom despărți. - Primesc cu bucurie și, ușurat de povară, calc sprinten mai departe, alături de gazda sacului meu. Intrăm în vorbă, și așa aflu că vom fi tovarăși de călătorie o bună bucată de timp, căci omul avea de dus sare și mălai la stâna din Dracsinu.

- Drumul e frumos, nu am nicio grabă și, așa, am luat și băiatul cu mine, pentru a-i face o bucurie. De altfel, nici nu a fost chip să scap de el.

Tonul vorbirii și privirile drăgăstoase, ce le arunca copilului, îmi spuneau că ar fi fost în stare să-l ducă și până la capătul pământului, spre a-i face o plăcere. Nici eu n'aș fi putut să nu-i ascult ruga, căci era un băiețel drăguț, ca de vreo opt-nouă ani, vicii ca o veveriță. Încet, încet, aflu totul despre tovarășul meu: câte oi are în Dracsinu, cât lapte dau vacile de acasă, cât de buni sunt caii lui, care din ei trage mai bine, în ce clasă e fiecare din copiii lui. N'a trecut nici o jumătate de oră și mi se pare că l-aș cunoaște pe omul de lângă mine de mulți ani. Fără să băgăm de seamă, ieșim din pădurea de brad și dăm în golul de munte. Curând ajungem la stână, unde baciul ne primește cu proverbiala ospitalitate românească.

Stăm așezați pe scaune improvizate în jurul măsuței joase. Baciul, un bărbat chipeș, svelt și puternic, se dovedește a fi glumeț fără pereche. Până să răstoarne mămăliga dinaintea noastră, ne servește atâtea znoave, că ne curg lacrimile de râs. Lângă mămăliga tăiată în felii respectabile, pune bucăți frumoase de brânză de burduf și o tigaie pe trei picioare, plină cu un balmuș minunat. Nu ne lăsăm rugați de două ori, căci ne este o foame de lup. Balmeșul ne dă de lucru, căci, în timp ce un capăt alunecă pe gât, ajutat din urmă de o înghițitură de mămăligă, celălalt capăt e încă în tigaie, legat de fire groase și elastice. Măncarea e gustoasă și grasă, motiv temeinic ca să scot din raniță o sticlă cu țuică de Muscel, spre a-i cerceta mai de aproape conținutul. Sticla face înconjurul mesei și toți, care o lasă să curgă gâlgâind pe gât, declară cu mâna pe inimă că într'adevăr e bună, ceea ce mă face să râsuflu ușurat.

Glume și voie bună. Băiatul a adormit învelit în cojoc. S'a întunecat de mult. Ieșim în ușa stâni. Roua a și căzut, și acoperă ca o pulbere de nestemate ierburile din jur. Luna plină aruncă peste această lume a înălțimilor o lumină aproape nefirească, ca o mantie de argint. Oile dorm în târlă, înghesuie una în alta, ca niște ghemotoace mari de lână. De undeva, din pădurea încremenită, se aude strigătul unei păsări de noapte. Căinii, Dumnezeu știe de ce, se reped lătrând spre o margine a plaiului. Ciobanii strigă și dau chiote. După un timp, gălăgia stârnită de dulăi se potolește și se face din nou liniște. O oaie tușește ca un bătrân fumător ofticos. Din adâncuri se aude vâjăitul nenumăratelor căderi de apă ale pâraielor din jur. Privim norii ce se târăsc leneși prin fața lunii. Au o culoare ciudată. Baciul întrerupe tăcerea.

- N'o să aveți mâine vreme bună; cerul e ca burta găștii. Eu vă sfătuiesc să rămâneți acul. Timpul se va schimba în rău. - Cât de frumos a știut ciobanul să desorie înfățișarea cerului numai în câteva cuvinte! Și are dreptate: oaie formă, culoare și așezare, norii se aseamănă cu fulgii de pe burta găștii.

- Ei, ași! Doar n'o să se stricie atât de rău vremea, acum în luna lui August. Nițioă ploaie, o leaoă de ceață n'ar să ne sperie pe noi, care sântem învățați cu muntele. În afară de asta, ounoso bine poteoile.

- Și eu merg mai departe, că și eu ounoso drumurile bine. N'o să ne rătăcim pe sus. Până la stâna din Dracsinu vom fi împreună. -

Intrăm în stână. Eu mă înfășur în pătura mea, țăranul în bunda lui, și nu trece mult până adormin.

Cum s'a luminat bine de ziuă, alerg, dărdăind de răcoarea dimineții, până la șipot, mă spăl și mă frec bine cu apa rece ca gheața. Câteva mișcări de gimnastică, și sângele aleargă fierbinte prin vine. Mă simt ca nou născut. Mă întorc la stână cântând. Sunt fericit. Mă bucură răcoarea aerului, ciripitul păsărilor, lătratul dulăilor ciobănești și mirosul de rășină ce se ridică din cetina brazilor. Tălângile de la gâtul oilor se aud ca sunetul a zeci și zeci de clopote de biserică ce cheamă la ruga de dimineață. Mă bucur că sunt sănătos, că trăiesc și că pot să gust și să văd toate minunile acestea.

Suntem curând gata. Tărhaturile sunt suite pe cai și bine legate, ca să nu cadă în timpul mersului. Pornim spre culmea ce se vede la miază-noapte de stână. Acolo, cântul înălțimilor va bate în jurul feții mele și îmi va răvăși părul. Eu, beat de fericire, voi chiui din toată puterea plămânilor mei, ca peste văi și din munte în munte să se audă că, acolo sus, un om se bucură de viață. Acolo, sus, vom urca dealungul hățişului până pe vârful Păpușii, pentru ca, de acolo, să admirăm o bună bucată din Țara Românească, de dincolo de valea Prahovei spre răsărit, până hăt departe peste valea Oltului spre apus, și din ținutul deluros al Munteniei, dinspre miază-zi, până adânc în podișul Transilvaniei în miază-noapte. Rar întâlnești un loc cu o priveliște atât de mândră, ca acest vârf al Păpușii.

Băiatul pășeste lângă mine, vortăreț și curios nevoie mare. Vrea să știe totul. Cum se numesc munții din jur, ce fel de flori cresc în marginea potecii, ce pasăre plutește nemișcată, acolo în fața noastră. Cu el îmi trece repede repede timpul, că nici nu bag de seamă cum am ajuns aproape de culme. Sparele îmi încălzește spatele. Nori singuratici urcă valea Râul-Târgului, venind dinspre miază-zi. În plutirea lor se întind, se rup în bucăți, se ridică spre înălțimi părănd că vor să-și ia avânt, pentru a sări peste culmea Bătrâni. Dar nu reușesc, căci un vânt ușor dinspre miază-noapte îi împinge înapoi, unde se grămădesc tot mai mult în căldările Ezerului, Piscanului, Bătrâni și Păpușii.

Când să o luăm spre dreapta, spre culmea Tamburei, ne iese înainte un cioban ce-și mână turma de miei la vale. Noi știm că miei pasc numai sus de tot, pe goluri, departe de stână și, curioși, întrebăm pe mielar de ce schimbă locul.

- Nu mergeți mai departe, întoarceți-vă. Vremea se strică rău de tot. Lighioanele simt acest lucru și nu-și mai află astămpăr. De aici nu se vede, dar mai sus, de pe Tambura, se vede iadul deslănțuit în munții Făgărașului. N'o să treacă mult și are să fie și aici. O să vă convingeți de asta când veți fi acolo.

- N'o să fie așa de rău, suntem în August. Ce zici? Mergem?

- Merg cu dumneata.

Ne pregătim ca pentru ploaie și vânt. Omul își suie băiatul pe cal și o luăm spre răsărit, în direcția Păpușii. Ieșim în culmea Tamburei, o spinare netedă la vreo 2300 metri altitudine, de ți se pare că ești undeva la câmpie. În fața noastră se înalță mândră Păpușa, de crezi că o poți atinge cu mâna. Dar cât va trebui să mergem, până vom fi acolo. Drum, nu glumă! În stânga ne însoțește o coastă abruptă, ce se prăvale spre valea Dâmboviței, pe care o putem admira, de aci, în toată splendoarea ei. Mai departe nu putem vedea, fiindcă un perete plumburiu se ridică amenințător, oprind orice privire spre Transilvania. Acest perete de plumb pare să continue lanțul Făgărașilor până în înălțul cerului, semănând cu un val uriaș gata să se arunce peste noi.

O liniște ciudată stăpânește aci sus. În dreapta, spre miază-zi, un soare surizător luminează ținutul, peste munți și văi, până departe de tot, spre regiunea dealurilor. În stânga noastră, aproape de tot, spre nord, masa amenințătoare de nori, din care încep să se prelingă șuvițe cenușii spre fundul văii Dâmboviței. Curând ele se transformă în uriașe șuvoaie de lapte ce se aruncă în imensul bazin al Dâmboviței. Nimic nu le poate opri, așa că, în puțin timp, acesta este repede umplut. Soarele bate dinspre miază-zi și preface acești nori într-o uriașă mare de lapte clocotind. Valurile ei se izbesc cu furie de pereții abrupti ai Pietrii Craiului, aruncând spre înaltul cerului stropi mari de spumă, pe măsura giganților ce se înfruntă. Piatra Craiului începe să semene cu un vapor nemăsurat de mare, ce luptă vitejește cu elementele deslănțuite. Masa clocotindă se umflă văzând cu ochii și amenință să ne cuprindă și pe noi, aci sus. Totul pare un cazan gata să dea pe dinafară. Incepe să sufle acum și vântul dinspre miază-noapte, târînd cu el zdrențe de nori peste culmea Bătrâni și a Tamburei. În fața noastră se stătecoară hoțese un nor, repezindu-se în valea Cuca. Când mă uit înapoi, zăresc un altul, care tocmai sare peste piedica Bătrâ-

nei și se întinde în grabă, pentru a neprinde din spate. Intreaga vale a Dâmboviței, de la izvoare până aproape de Rucăr, este acum un cazan umplut cu un lichid forfotind și uitat pe foc, încât nimic nu mai poate opri revărsarea.

Nu suntem de mai mult de un sfert de oră pe Tambura și ceața ne-a cuprins cu totul. Nu se mai vede la zece pași, dar nu ne temem, căci poteca se vede și noi știm prea bine că ea nu se abate spre niciuna din văile laterale și că duce deadreptul spre Păpușa. Începe să plouă mărunț de tot. Vântul îmi aruncă stropii în față cu atâta putere, că mi se par mii de ace mici de tot. Se pornesc să cadă și fulgi de zăpadă, la început, ici colo câte unul, pentru ca, peste câteva minute, să se prefacă într-o adevărată ninsoare deasă. Ninge, acum în August! Viscolul se întetește. Pun pe mine toate lucrurile de lână din raniță și, deasupra, mantaua de ploaie. Toate bune, acum, dar ce te faci cu pantalonii scurți, ce nu ajung nici până la genunchii ce rămân goi. Ce porție de dărdăială mă așteaptă! Nu-mi pasă, sunt tânăr și călit.

Noi socotim că vifornița nu va ține mult și nu ne pierdem liniștea. În afară de asta, simțim tot timpul poteca sub picioarele noastre. Deci, înainte! De fapt nu ne rămâne altceva de făcut, fiindcă prin apropiere nu se află nici o stână și nicio colibă de mielari.

Puterea vântului sporește, până ajunge la tăria unui uragan. Cu multă greutate ne putem ține în picioare. Fulguiala e atât de deasă, că abia se mai vede la câțiva pași. Aierul înghețat mă pătrunde până la piele, fiindcă nimic nu-l oprește, de parcă aș fi în pielea goală. Sudoarea ce mă scaldă, din cauza efortului făcut la mersul prin zăpada groasă, pare să înghețe pe mine. Nu-i de glumă. Starea noastră devine îngrijorătoare. Țăranul a obosit trăgând cei doi cai după el, mâinile îi sunt țepene. Copilul stă în șea, învelit în cojoc. Începe să plângă, căci picioarele i-au înghețat în ghețe. Nimeni nu era pregătit pentru așa ceva. Sunt mai bine de două ceasuri de când urlă furtuna în jurul dârlogii în mână, iar el trece să mâne din urmă animalele ce au început și ele să dea semne de oboseală. Aburi deși se ridică din trupurile lor ude.

În fine recunosc din nou drumul, care acum începe să coboare în spintecoasă Păpușii. Uraganul pare că se deslănțuie și mai furios în această șea adâncă și îngustă. Copilul strigă îngrozit: vântul era cât pe ce să-l smulgă de pe cal. De nu l-ar fi prins taică-său, care tocmai atunci se afla lângă el, ar fi sburât în prăpastie. Rămânem locului paralizați. Răsufлям puțin, căci suntem peste măsură de obosiți. Urletul înflorător al vântului, care se repede, nestânjenit, peste stâncile golașe, din șea, spre valea Cuca, ne umple de teamă. Ne uităm unul la altul: noi doi, ca bărbați, am putea ieși, cu chiu cu vai, din această situație grea. Dar ce ne facem cu copilul?

- Nu cred că vom scăpa vii de aci, domnule.

- Cine ți-a spus asta? Încă puțin, și suntem scăpați. Vom merge fie la stâna din Grădișteanu, fie la cea din Găinașul Mare.

- Mie îmi spuneți asta? Parcă n'aș ști cât mai avem de făcut!

În coasta din stânga potecii, aflăm mai multe stânci căzute una peste alta, alcătuiind un fel de scorbură. O cercetăm în amănunt. Doi inși, bine îngheșiți unul într'altul, ar avea loc în acest adăpost, dar trei? Unul este prea mult. Care dintre noi? Ne înțelegem din priviri. Eu scot din raniță oiorapii de lână, încă o flanelă și pătura. Îi scoatem băiatului ghețele, îi punem oiorapii și flanela, îl înfășurăm în pătură, îl așezăm pe cojoc și-l învelim bine. În felul acesta suntem siguri că nu va suferi de frig. Îi lăsăm pâine, îi dau bidonul cu apă și un pumn bun de zahăr cubic. Copilul plânge de frică.

- Tată, mi-e teamă. Ce faci? Nu mă lăsa aci singur, ca să mă prăpădesc.

- Hai, taci, dragul meu. Să nu-ți fie frică. Dacă rămânem toți trei, nu mai ajungem la stână. Așa, însă, vom scăpa cu toții. Nu părăsi adăpostul. Ți-e frig?

- Nu.

- Tată! Copilului își înghețe cu greu lacrimile.

- Încă odată: fii cuminte, nu ieși din cojoc, ca să nu îngheți, până ne înapoiem.--

Plecăm mai departe. Omului îi curg lacrimile. Eu tac, fiindcă vorbele mele n'ar fi fost de niciun folos. În afară de asta, n'ar fi auzit nimic în bubuitul neîntrerupt al elementelor descătusate. Înaintăm cu greu, căci zăpada a umplut gghiabul în care era poteca. Înotăm în zăpadă până la genunchi, trăgând și caii după noi. Cum vom ieși de aci, căci și ei sunt obosiți?

Deodată aud în urma mea strigăte de groază. Ultimul din cai a scăpat, de pe cărare, pe coasta abruptă și trage după el și pe cel din față, de șeaua căruia este legat. Țăranul încearcă din toate puterile să împiedice căderea. El și cei doi cai sunt în pericol de a fi târâți pe povârnișul repede. Urlu la el. Omul dă drumul funiei și amândoi caii se rostogolesc în adânc. În câteva clipe au dispărut în viscolul năprasnic. Unul din cai scoate strigăte ce ne pătrund ca niște pumnale. Urlul vântului înghite rostogolirea păetrelor. Omul a pierdut tot ce avea. Noi ne clătinăm mai departe, dărdăind de frig și groază.

În fundul șei ne ia vântul în primire cu o violență și mai mare, că abia mai înaintăm. Începem urcușul pe versantul opus al șei, înaintând spre vârful Păpușii. Într-o oră am ajuns sus, numai noi știm cum. Aci, nu mai este nici cea mai neînsemnată piedică, ce ar putea opri cumva vântul care ne mână din spate, ca pe două frunze smulse din copac. Cădem, ne ridicăm, suntem din nou răsturnați la pământ, ne ridicăm iarăși și călcăm mai departe, coborînd spre Poiana Sintiliei. Știm că suntem salvați. Și așa și este. În mai puțin de o oră ajungem în zone unde o ploaie deasă ia locul zăpezii. Crucea din poiană ne arată că suntem pe drumul cel bun.

Uzi leocarcă, ajungem la stâna din Găinașul Mare. Baciul aprinde la iuteală un foc bun. Ne desbrăcăm la piele, aruncăm pe noi câte un cojoc de împrumut și ne uscăm înbrăcămintea, bucată cu bucată, la căldura dată de flăcări și, tot bucată cu bucată, o punem pe noi, pe măsură ce se svântă. Într-o oră suntem iarăși în hainele noastre. O bucată bună de mămăligă caldă și o felie groasă de brânză de burduf mă fac să-mi recapăt puterile. Țăranul nu poate înghiți nici o înbucătură. Oftează într-una. Gândurile îi sunt numai la copil. Noi căutăm să-i facem curaj, dar în zadar.

Peste noapte, furtuna încetează și dimineața cerul e senin și limpede ca cleștarul. Nu se vede niciun nor. Plecăm cum s'a luminat de ziuă. Baciul ne dă cai și oameni să ne ajute, de va fi nevoie.

În fața noastră, se văd munții înzăpeziți. Culmile, spinările și vârfurile te orbesc cu strălucirea lor în soarele ce le bate din plin. Vârful Păpușii seamănă cu un cap de mireasă al cărei văl s'a revărsat peste munții ce o înconjoară. Grija pentru soarta băiatului, lăsat în plin viscol, acolo, în văgăuna neînăpătoare, ne ia cheful de a admira priveliștea. Stratul de zăpadă trebuie să fie gros, fiindcă de jos nu se zărește nicio pată neagră. În mai puțin de un ceas și jumătate suntem pe vârful Păpușii și începem coborîșul în spintecătura adâncă. Peste o jumătate de oră am ajuns și începem suișul. În stânga, adânc sub noi, se zăresc stârvurile cailor și o forfoteală de lighioane în jurul lor. Știm cu toții ce vrea să însemne asta. Țăranul a luat-o repede înaintea noastră. Nu mai are răbdare.

Un chiot de bucurie ne spune că băiatul a fost găsit teafăr. Când ajungem la locul micului adăpost, vedem un bărbat ce se poartă ca un om ieșit din minți. Plângând își mângâie copilul, îl ridică în sus ca pe un prunc, îl strânge apoi la piept, îl sărută, fără a fi în stare să spună un cuvânt, din cauza nodului ce i s'a pus în gât. Punem totul pe cal, copilul deasupra și luăm drumul înapoi, spre stână, unde rămânem toată ziua. Zăpada adâncă și pățania prin care am trecut ne sfătuiesc să luăm această hotărâre. Nu-mi pare rău. Totul s'a sfârșit cu bine și am dobândit încă un prieten. Și, pe lângă asta, sunt sigur că Piatra Craiului nu se va clinti de acolo, de unde o știu.

Florian Micu

COMOARA NEAMULUI de Mihai Codreanu

Poporul meu cunoaște-o suferință	Din văi și munți și valurile-albastre
Nemărginit de dulce și de blândă,	Se'naltă'n zbor de doine către astre
Ce'n vremuri grele ca și de izbândă	C'o gingășie-atât de-armonicoasă,
I-a mângâiat sărmana lui ființă.	
Durere e și-i chin și e dorință,-	Cum nici un neam nu i-a simțit fiorul
Dar inima de dânsa și-i flămândă;	Și n'a pătruns comoara cea duioasă
Iar taina sa e-atâta de plăpândă,	
Încât te soarbe'n ea cu ușurință.	Din sfântul și supremu-i farmec: Dorul.

&& Dl John Tipa pledează, în "America", pentru creșterea numerică a Uniunii și Ligii Românilor americani: "Cred că fiecare vrem să ne vândrim cu un membru nou", scrie bătrânul pionier. N'ar fi, desigur, rău...

&& Editura Konfrontation din Zürich anunță traducerea în limba română a cărții lui Soljenițin "Arhipelagul Gulag". Apariția ei se prevede pentru sfârșitul anului. Cei ce doresc s'o aibă o pot cere și prin redacția "Vetrei". Autorul și editura renunțând la orice beneficii bănești, costul cărții va privi numai operațiile de editare, ridicându-se la circa 25 franci elvețieni.

&& "Misionarii" patriarhiei lui Ceaușescu, trimiși în America să pros- tească și acolo lumea, au vrut să-și țină "congresul anual" la Kitchener (Cana- da), fapt ce suna ca o nerușinată sfidare la adresa Românilor de acolo, cari n'au așteptat "ajutorul" ocupanților ca să-și creieze serioase organizații naționale. Aceste organizații - Soc. Cult. "Mihail Eminescu", "Banatul" și "Da- cia", bisericiile libere din Kitchener și Toronto, Asoc. Cult. din Hamilton - au protestat, în frunte cu preoții lor, contra prezenței agenților lui Victorin, manifestând la 30 Iunie pe străzi și în fața Primăriei și a sălii de congres, unde se găseau vreo 60 de inși, în odăjdii și fără. Manifeste au fost împăr- țite trecătorilor, în care se arăta impostura "comunistă" din țară și neru- șinarea de a se sluji de biserică pentru a-și împărtăși otrava și în lumea liberă. Mai toți participanții erau în costume naționale.

&& Expulzat din Rusia, Pavel Litvinov, cel care, pentru faptul de a fi pro- testat public contra ocupării Cehoslovaciei, a trebuit să "petreacă" 4 ani în Siberia, - a declarat la Roma, într'o conferință de presă: "Noi am putut supraviețui și existăm acum numai grație Occidentului, presei occidentale. De aceea scrieți despre noi cât mai mult posibil; amintiți-vă că noi suferim pentru idealuri comune nouă și vouă, idealuri de libertate și de drept". A mai arătat că el vorbește și "ca reprezentant al celor rămași în Rusia și care n'au posibilitatea să vorbească. Eu și atâția alții rămași în patrie a trebuit mereu să plătim pentru libertatea noastră interioară... Această libertate, pe care noi trebuie s'o cucerim cu suferința, în Occident este ca aierul ce se respiră, de aceea nici nu e prețuită, așa că multe din problemele noastre vă sunt greu de înțeles... Pe noi, nu păreriile politice ne unesc, ci aspirația comună de a obține elementarele libertăți civile... În Rusia, pentru un sin- gur cuvânt, ajungi la închisoare, lagăr de concentrare sau spital psihiatric!"

&& Congresul Episcopiei Ortodoxe Române, ținut la Vatra Românească, a vo- tat în unanimitate, la 6 Iulie, o rezoluție în care "își exprimă în corpore" indignarea față de mârșavele atacuri evreo-comuniste împotriva P.S. Trifa, "a cărui ținută morală ca păstor a fost întotdeauna și continuă să fie ire- proșabilă", și "își reînnoiește declarația sa de loialitate și total sprijin".

Cu două zile înainte, preoții votaseră deasemenea o rezoluție de protest, arătând că "detestă în modul cel mai hotărît și inechivoc această campanie vicioasă dusă prin presă, televiziune și radio".

&& Ultimul număr din "Comuniunea Românească", condusă de dl George Alexe (mâna dreaptă a "misionarului" Anania), e plin de mișcate elogiî la adresa "datinei străbune", a irozilor, a sorcovei, a tuturor colindelor. Foiaia apare aici măcar un rând de vestejire a atitudinii guvernului de ocupație, care oprește în țară aceste "obiceiuri străbune", ba chiar silește lumea să lu- creze în ziua de Crăciun?...

&& În efortul unei perfecte democratizări, care cere și o deplină egali- tate, în toate sensurile ei, - Mobutu, președintele fostului Congo belgian, în care trăiesc și câteva mii de pigmei, i-a decretat pe aceștia egali, și în sta- tură, cu ceilalți locuitori. "Să știe toți, și să și-o bage bine în cap - a urlat el - că începând de azi nu mai există pigmei în republica Zaire. Pigmeii noș- tri au fost, sunt și vor fi perfect egali cu ceilalți cetățeni". Numai că, pro- babil drept dovadă a miraculoasei transformări, a oprit cu strășnicie să fie fotografiati: "Care-i fotografiază, merge direct la dubă"!...

Fostul sergent Mobutu nu e departe de fostul nostru cizmar: și acesta decretează fel de fel de pricopseli și libertăți, dar până una-alta lumea face coadă la ceapă, iar cine și-ar lua "libertatea" să protesteze "merge direct la dubă", sau și mai rău...

&& O cucoană stabilită în Italia, Melania Berceanu, scrie "Tribunei Româ- niei": "Nu pot așterne pe hârtie plăcerea ce încerc citind și recitind inte- resantele Bv; articole". Bine că, măcar, și-a găsit o ocupație...

DORURI ȘI NECAZURI

G.-Chile: Aici lucrurile merg foarte bine. Chilenii sunt fericiți, chiar și cei cari au fost marxiști dar cari în scurt timp au recăștigat bucuria de a trăi fără ură, cu speranță în viitor. Timpurile sunt grele, dar nu importă. Nu importă nici faptul că pro-marxiști din alte țări ne calomniază. Vom reuși, pentru că suntem ferm decisi să nu dăm înapoi. În 1956 toată lumea se ridica contra Spaniei, tăindu-i ajutorul economic și retrăgându-și ambasadorii; dar Spania a mers înainte, pentru că toată țara era un singur suflet. Așa și cu noi. Avem încredere totală în cei patru generali din junta guvernamentală, toți inteligenți, patrioți, integri și cinstiți. Cred că Chile își începe cea mai glorioasă epocă din istoria sa.

În Mai se va publica o carte, în care se va publica și un eseu al meu de peste 80 de pagini, având ca temă "Rădăcinile ideologice ale naționalismului european", în care dedic mai multe pagini lui Corneliu Codreanu.

S.-Argentina: Dragomir-Jilava a fost un om de mare credință. Prin 1935, el și Nicoleta aveau un cuib financiar. Ca funcționar la C.F.R. putea circula liber și a folosit mult în primele timpuri drept curier. Căpitanul îl considera ca un om norocos. În prigoana din 1938 se ocupa de închisori și o ajuta pe Nicoleta. Era foarte activ. A fost unul dintre aceia cari, înainte de a fugi în Germania, în 1938, l-a înfruntat pe Sima și i-a atras atenția vehement că pune viața Căpitanului în pericol din cauza atentatelor.

Articolul "Tovarășul Allende" din numărul trecut al "Vetrei" l-am tradus în spaniolă și l-am trimis lui Sergio Miranda. Mare tristețe a pricinuit aici moartea lui Peron, cel mai popular om politic pe care l-a avut Argentina. Lui i se datorează așa numita legislație a muncitorinii.

V.-Germania: Dorința mea personală este ca odată să-mi trimiteți "Vatra" din Patrie, numai că cei "mari" lucrează în interesul lor și nu al nostru. Strigătul celor ce sufăr nu este auzit de cei ce-ar trebui să-l audă. Un medic care a fost închis 14 ani (1950-1964), din 1972 se află între noi. Acum e fericit în libertate, dar și trist când vede că nu suntem uniți, iar uniți chiar cu două fețe. Anul trecut am fost la 24 Ianuarie la Köln și am rămas surprins când am văzut că organizatorii au adus alt preot, deci iaca o dezbinare și în treburile bisericesti. Am auzit că comuniștii dela București au reușit să instaleze un preot la München! Pun aici 20 de mărci pentru "Vatra", să mă achit măcar în parte, fiindcă hârtia și timbrele nu cresc pe marginea drumului.

D.-Statele Unite: Vă trimit aci un cec de 20 dolari pentru Vatra. Anul acesta am cam întârziat cu trimiterea banilor; am avut de trimis și în alte părți și încă n'am terminat. Acest an să fie lupta și mai îndârjită contra fiarei roșii, care-și trage puterea din minciună și crimă.

B.-Statele Unite: Alăturat un cec de 20 dolari pentru "Vatra". Pe aici, comuniștii atacă din greu. Întâi biserica, acum Uniunea și Liga. Și cozi de topor pentru comuniști s'au găsit, între cari și doi avocați, foști conducători ai organizației! La Convenția din toamnă, lupta va fi poate decisivă.

N.-~~Statele~~ Argentina: L-am pierdut, pe neașteptate, pe Ion Petre. Îl cunoscusem prin 1933, odată cu Caratănase. Sub acesta a făcut primii pași în Legiune. După cele petrecute în Ianuarie 1941, și-a luat răspunderea în sectorul său, salvând dela proces multă lume din județul Constanța. Condamnat la 25 de ani, a izbutit să scape de sub escortă și ne-a ajuns din urmă în refugiu. A voia-jat ani de zile și pe unde se ducea căuta să întâlnească români. Anul trecut a găsit un preot în Venezuela, din cei "educați" în țară. Cum l-a întâlnit, l-a întrebat ce-i cu el. Tipul i-a răspuns că e preot misionar; dar Petrace, cum îi spuneam noi, i-a tăiat-o scurt: nu misionar, ci în misiune, mai precis!

I.-Franța: În numărul 128 al "Vetrei" am citit despre sfințirea catedralei din Timișoara. Aș vrea să fac o remarcă: pe vremuri, Timișoara n'a avut nici episcopie, necum mitropolie. Regretatul meu soț, fiind bănățean și termi-nând liceul la Piarști, avea mare dorință să facă din Timișoara scaunul unei mitropolii; ambiție mare, dar cu zel și inteligență, după multă energie chel-tuită a reușit. Înainte de moarte a vizitat Timișoara și pe mitropolit, pe vremea aceea Lăzărescu, am fost și eu prezentă, și cu multă plăcere am constatat frumusețea arhitectonică, opera arhitectului Vlad.

C.-Mexic: Zilele trecute mi-a sosit ultimul număr din Vatra. Alăturat, o modestă contribuție de 5 dolari. Eu, în continuare la Institutul Politehnic.

B.-Statele Unite: Am citit "La Garde de Fer": ce echipă de eminențe românești polarizase Căpitanul! A avut El cel mai tragic sfârșit din istoria noastră, DAR mișcarea lui spirituală, creștină, națională, cavalerască și demnă s'a plantat nu numai în generația Lui, ci și în infinita generații viitoare.

A pierdut exilul un combatant al celor două războaie mondiale de neînlocuit: generalul Platon Chirnoagă, un permanent cruciat contra comunismului. Nu există cititor care să nu fi fost exaltat la lectura articolelor lui, publicate în toată presa exilului. La Chicago, câțiva camarazi ai decedatului au luat inițiativa să ridice o placă comemorativă la "Vatra Românească", pământ românesc și sfânt, al Episcopiei noastre din America. Vom lansa liste de subscripție la toți compatrioții pentru colectarea fondului, circa 900 dolari. Mi-a scris Comandorul Băilă că la Stuttgart nu e nevoie de nicio intervenție pentru crucea răposatului, căci se ocupă dânsul și câțiva camarazi.

Nu mi-am uitat angajamentul moral, de a trimite modestul abonament anual de Sfântul Petru, reprezentat prin cekul-anexă.

SATUL MINUNILOR de Lucian Blaga

Ajuns-am prin pulberi și miriști
unde răzbat fără sfat numai unii.
Drumeaguri ades ocolit-am prin liniști
după mersul albastru al lunii.

Lângă fântânile darului harului
pâlpâie boalele, țipă lăstunii.

Plin este satul de-aromele zeului
ca un cuib de mirosul sălbăticiunii.

Legi răsturnând și vădite tipare
minunea țâșnește ca macu'n secară.
Cocoși dunăreni își vestesc de pe garduri
dumineca lungă și fără de seară.

&& Nydia de Fernández Pereiro publică, în Argentina (La Plata), o broșură despre "Vida y obra de un maestro: Demetrio Gazdaru y bibliografia de sus publicaciones". În biografie, întinsă pe 13 pagini, e vorba exclusiv de viața dedicată științei, o știință ilustrată în bibliografie, care, deși autoarea se limitează a înșira pe scurt titlurile lucrărilor, cuprinde nu mai puțin de 23 de pagini! Așa că e mai mult decât justificată inițiativa a 6 universități europene și 5 americane, cum aflăm din aceeași broșură, de a întocmi un volum omagial în onoarea profesorului Gazdaru, inițiativă la care comitetul de organizare primise, până acum, adeziuni dela 70 de centre universitare de peste tot!

&& Vorbind la Iași, la aniversarea revoluției dela '48, Ceaușescu a simțit nevoia să pomenească și pe Barițiu, care afirmă că "rusiei țariste, care vrea să țină la pământ orice încercare de reforme în Principatele danubiene, românii trebuie să-i arate că de fapt ei simpatizează din tot sufletul și din tot cugetul lor ideile adevăratei libertăți... Românii nu urăsc pe ruși, nici pe turci; urăsc din fundul sufletului orice sistem absolutist"...

&& Sub semnătura Vlad Durlia a apărut la 28 Aprilie, în "El Mercurio" din Santiago de Chile, un articol intitulat "Recunoștință femeii chiliene", plin de elogi, la adresa gospodinelor, care au contribuit enorm la dărâmarea avangărzii marxiste a lui Allende.

&& L'Osservatore Romano din 13 Ianuarie publică un lung "itinerar istorico-arheologic" în România, semnat de Vittoria Gomez și Paloma Martilotti; alături, într-o fotografie din "imagini românești", fortăreața dela Cetatea Albă din Basarabia noastră.

&& La începutul anului trecut s'a făcut perchiziția masivă în casele rudelor și prietenilor lui Ion Moisiev din Basarabia, confiscându-se toate documentele acestui martir al credinței: scrisori, note, fotografii, bande de magnetofon și tot ce-ar fi mai putut atesta prigoana și uciderea lui ("Catacombes").

&& Atât nea Nicu cât și țata Leana au primit titlul de doctor honoris causa al Universității din Buenos Aires, fiecare "pentru trecutului său de luptă în slujba clasei muncitoare". Acum, admitând că motivarea ar fi fost, universal, valabilă: or fi știind universitarii argentinieni cum trăește clasa muncitoare în România?...

&& "Renegatul a pierdut un suflet național, fără să poată câștiga vreodată un altul", mărturisește în "Vestitorul" său, cu ton de spovedanie, Prea Sfințitul Teofil Ionescu...

DIN ZIARE, CĂRȚI, REVISTE

* Nicolae Bălcescu, Discurs la Soc. studenților români dela Paris, la 1 Ianuarie 1847: De câte ori ne uităm, domnilor, către țeara românilor, către pământul ambelor Dacii, pământ pentru care slăviții noștri strămoși și-au vărsat sângele ca să ni-l lase moștenire; de câte ori privim acele șapte milioane de români ce locuiesc acest pământ, nu putem a nu suferi puternic văzând starea de acum... Aceea ce vedem în Moldavia și România, în loc să ne mângâie, adaugă întristarea noastră. Niște cârmuși asupra, corupți, ipocrite, trăind din ilegalități, fără altă regulă decât interesul lor, fără altă mărginire decât voința lor, indiferente asupra mijloacelor, priimindu-le pe toate numai să le ducă la ținta lor; prefăcând înșelătoria, vicleșugul, călcarea jurământului, tâlhăria, chiar, în artă de guvernare; disprețuind morala și omenia; exploatând înșfârșit țara în folosul lor și lăsându-se a fi exploatate și dănsese în folosul străinilor; tirane către Patria lor, roabe către dușmanii ei... Astfel privit acest tablou, seamănă descurajătoriu... Nici o nădejde de a vedea aceste lanțuri rupte! nici o nădejde de a vedea un termen la această gravă progresie de despotism, de degradație și de indignitate! In toate părțile, în toate clasele interesul egoist predominând; ură și vrăjmașie între societate și putere, între clasă și clasă, între individ și individ; societatea într-o desorganizare completă, fără nici un sentiment comun, fără altă legătură decât sila...

Cum, aceste țări române, care numără existență de 18 veacuri, cum, această nație peste care au trecut atâtea potopuri de nații barbare fără a o putea înghiți, fără a o face să-și piardă naționalitatea sa, care a scăpat nevătămată din grozăviile veacului de mijloc, de atâtea vrăjmași puternici și mai numeroși decât dânsa, ce o amenință să o cutrupească, cum această nație care fu atâtea vreme campionul creștinătății, și bulevardul civilizației și al libertății, cum va putea fi ea ursită să piară acum în al 19-lea veac, în veacul luminilor, al deșteptării popoarelor, în veacul libertății?...

Așa, domnilor! Românii nu vor pieri! Românii nu pot pieri! Ei sunt cea mai veche nație în Europa care și-a păstrat neclintit naționalitatea și existența politică. O mână providențială a priveghiat asupra-i și a scăpat-o din toate primejliile. Acea providență care ne-a scăpat fără îndoială pentru un scop, pentru un viitor oarecare, va urma a ne proteja, căci ea a hotărât tuturor națiilor o misie a împlini pe acest pământ. Dar ea ne va proteja numai cu condiția ca și noi să facem tot ce atârna de noi...

* Vladimir Maximov, în "Catacombes", Paris, Mai 1974: Actuala politică a Vaticanului nu poate suscita nimic altceva decât amărăciune și perplexitate. Amoralitatea ei are cele mai dezastruase efecte asupra destinului credincioșilor din țările blocului oriental. Se poate spune că astăzi înăbușirea progresivă a trezirii creștine în aceste țări se efectuează cu binecuvântarea tacită a instanțelor supreme ale catolicismului. Că au ajuns până acolo, pare neverosimil, și totuși, aceasta e realitatea.

* F.R.P. - Presa liberă română, Londra, 20 Aprilie 1974. Cotidianul "The Guardian" publică, la 17 Aprilie, o replică a d-lui Ion Rațiu la un interview al lui Ceaușescu publicat în același ziar și conform căruia în România ar fi raiul pe pământ: "Nicolae Ceaușescu e un dictator absolut, dispunând de puteri în interiorul țării neegale nădărij în lume astăzi. Cultul personalității sale e mai exagerat decât al lui Stalin, cu valuri de proză plină de laudă extinsă până la îngreșare. El se ocupă personal de propria-i publicitate în străinătate. Ingâmfarea sa e atât de mare încât, acum câteva săptămâni s'a declarat el însuș președinte, acceptând un "sceptru" - simbolul puterii imperiale - așa cum împărații romani obșnuiau să facă. Domnul și doamna Ceaușescu duc o viață incomparabil mai luxoasă decât orice conducător politic din Vest, sau decât orice plutocrat. Statul reprezintă propria-i feudă ce o folosește pentru împlinirea satisfacțiilor sale personale, fie prin vizitele neoficiale ce le face doamna Ceaușescu la Paris pentru cumpărături, fie prin călătoriile ce le fac împreună pe tot cuprinsul globului, însoțiți de o mare suită. Sumele vaste cheltuite cu aceste ocazii, precum și pentru alte activități similare, nu-și pot găsi o justificare economică...."

"Ștabili" și "activiștii" reprezintă doar 1.9% din totalul populației adulte. Aceștia sunt cei care dețin și exercită puterea, dispunând de privilegiile imense. Restul populației nu are niciun fel de drepturi... Membrii de rând ai partidului comunist nu pricep și nici nu le pasă de marxism-leninism. Ei au intrat în partid doar pentru a nu fi excluși de la "ciolan". Pentru restul locuitorilor nu există decât lipsuri nesfârșite, cozi ce se formează la 5 dimineața, probleme de locuință sub orice critică, etc; Domnul Ceaușescu vorbește tuturor despre "drepturi și echitate", însă în practică lucrurile stau altfel. Nepotul meu, Tudor Rațiu, un excelent matematician, - în pofida cererilor nenumărate, a intervențiilor, protestelor și memorandumurilor făcute în ultimii doi ani, nu a reușit încă să obțină pașaportul și viza de ieșire pentru doctorat, deși fondurile necesare pentru studii și călătorie sunt disponibile în Occident; fiul președintelui Ceaușescu, fără rezultate academice remarcabile, nu a întâmpinat niciun fel de dificultăți pentru a urma cursurile Universității din Londra, pe cheltuiala statului român.

În ciuda frumoaselor lozinci pe care președintele Ceaușescu le repetă, România nu este independentă. Ea e un stat vasal. Industrializarea țării a avut loc, dar cu prețul câtor privațiuni și suferințe omenești? Nu oligarhii au fost cei care au plătit acest preț, ci marea majoritate a poporului român. Și tot această mare majoritate continuă încă să plătească și astăzi. Așa cum spunea Soljenițin, oamenii, acolo, sunt sclavi"...

Pentru prompta sa intervenție, dl Rațiu n'are nevoie de laude. Am remarca, numai, că așa zisa industrializare trebuie că s'a făcut la un nivel destul de jos, de vreme ce nu poate concura, nici cantitativ nici calitativ, cu piața mondială; și că, în tot cazul, după atâtea faraonice eforturi, care continuă însă și vor continua până la totala stoarcere de vlagă a populației, - nivelul ei de trai nu s'a ridicat nici cu o iotă. Atunci, în profitul cui s'a făcut această... "industrializare"? Nu e greu de ghicit...

* De la comitetele "Adevărul despre România" și pentru întregirea familiilor, New York, 1 Iulie 1974: Anul acesta se împlinesc 30 de ani de aservire a țării noastre Rusiei... 30 de ani de minciună și teroare, 30 de ani de umilință, de torturare și exterminare a poporului român. Impuși la conducerea țării de către tancurile și cizma sovietică, călăii comuniști au fost și au rămas complet străini de interesele și aspirațiile românești.. Bucureștiul a rămas o simplă sucursală deghizată a Moscovei.. O mână de iresponsabili, sprijinindu-se pe securitate, a adus României numai jaf și pustiere. Nu putem uita nici contribuția acelor câtorva lachei "intelectuali" sau în sutană, cari au contribuit la dezastrul spiritual, moral și material al țării, mai ales că azi unii dintre aceștia încearcă să arunce sămânța discordiei aici între noi, în exil. Iresponsabila conducere a țării a adus România în stare de haos și ruină economică. Industria continuă să fie falimentară. Agricultura a fost ruinată prin distrugerea proprietății țărănești. Balanța de plăți e dezastruoasă, țara e datoare pe zeci de ani și creditul compromis. O altă crimă e lupta pentru îndepărtarea omului de Dumnezeu și mutilarea lui spirituală. Biserica ortodoxă a fost transformată în obiectiv turistic și centru de spionaj al credincioșilor, iar cea unită a rămas desființată. Restul îl completează închisorile, munca forțată, tratamentul psihiatric.

Ce facem noi pentru frații noștri încătușați în țară?...

De 23 August vom organiza o demonstrație în fața Ambasadei rezistenței la Washington, cerând: respectarea drepturilor omului în țară, dreptul de gândire, asociere și manifestare, dreptul țăranilor la pământul pe care-l muncesc și al muncitorilor de a fi stăpâni pe produsul muncii lor, dreptul la pașaport și liberă circulație, abolirea exorbitantelor taxe vamale la pachetele pe care le trimitem fraților din țară pentru a le ușura viața, dreptul sacru al României asupra Basarabiei și Bucovinei, de care "naționaliștii" noștri din țară uită să și amintească, etc. Clipa eliberării pe care o așteaptă frații din țară se apropie. Pe pământ nu există realități permanente. Comunismul va cădea într-o zi, poate mai curând decât se așteaptă mulți.

* D. Găzdaru, "Omăgiu profanator - Culmea impietății și a mișeliei", în "Pământul strămoșesc", Buenos Aires, n° 1 (serie nouă), 1974, pagina 42:

Horia Sima ia în batjocură până și sentimentele de tată ale lui Ilie

Gârneață (pag.4, aliniatul final), punându-se astfel într'o postură morală pe care a știut s'o ocolească chiar și un Ceaușescu permițând ca fiul lui Gârneață să meargă în Germania pentru a-și vedea părintele muribund și să asiste la înmormântare.

Îmi amintesc că printre cei care au fost eliberați din lagăr, odată cu Gârneață, era și poetul Radu Gyr. E un sacrilegiu să se găsească acum vreun Sima care să spună că Gyr a fost un trădător, chiar dacă l-a văzut colaborator la Glasul Patriei. Horia Sima nu se poate pune în sufletul lui Gârneață, și nu l-ar putea înțelege pe un Radu Gyr, creatorul Sfintei Tinerete Legionară. În lagărul dela Ciuc, în vara lui 1938, i-a venit soția aducându-i lui Gyr pe copila lui Luminița, mândria, bucuria și subiectul atâtor gingașe poezii ale poetului legionar. Jandarmii i-au conces lui Gyr să-și mângâie copilă numai printre sârmele ghimpate.

Ce poate înțelege un Sima, care n'a avut copii, ce dramă s'a petrecut în sufletul lui Gârneață și al lui Radu Gyr!? Horia Sima care și atunci când, strecurându-se în patul camaradului, i-a conceput acestuia un fiu, printr'un act de mârșevie, a considerat probabil ca o simplă slăbiciune sentimentul patern, refuzând să-și ia răspunderea de tată și săvârșind un triplu act abominabil: și-a înșelat propria soție, a necinstit casa sacră a camaradului care i-a dat adăpost și a batjocorit sentimentele întregii Mișcări Legionare care crezuse în el.

ARHEOLOGIE de Tudor Arghezi

Sufletul meu își mai aduce-aminte,
Și-acum și ne'ncetat, de ce-a trecut,
De un trecut ce mi-e necunoscut,
Dar ale cărui sfinte oseminte
S'au așezat în mine fără să știu,
Cum nici pământul știe pe-ale lui,
În care dorm statui lângă statui
Și-i zăvorât sicriu lângă sicriu

Un murmur ne'nterupt, de epitafe,
Cari mai străine, care mai sonore
Prin aer, timpu-i despărțit de ore,
Ca de mireasma lor niște garoafe.
Tăcerea vocile și le-a pierdut,
Care-o făceau pe vremuri să răsunе.
Aud țărâna doar a vocilor străbune,
Cum se desface, cum s'a desfăcut...

&& D-na Eglantina Daschievici a reușit să reunească, într'un elegant volumaș, versurile sale, pline de o fierbinte dragoste de tot ce-i românesc, imprăștiată prin mai toate publicațiile exilului. Se cheamă "Tara mea". Nu ni s'a spus unde se poate cere. Noi dăm adresa autoarei: 4621 N. Kenmore Ave. - CHICAGO / Ill. 60640 - Statele Unite.

&& La 23 Mai s'a ținut la București congresul unei anexe a partidului moscovit, ce se cheamă... F.U.S. (Frontul Unității Socialiste, probabil). Și ca să arunce și mai bine praf în ochii oamenilor, au fost puse să țină de FUS-ul lui Ceaușescu și principale fețe bisericești ale regimului de ocupație, care se pretează la tot ce le cere "partidul". Ce-și propun alde Marina, Mladin, Moiescu și alți Arăpași dela noua organizație, în care sunt membri fondatori? Vreo nouă editare a Sfintelor Scripturi? Da' de unde! Statutul vorbește lămurit de "adâncirea democrației socialiste" și "realizarea politicii marxist-leniniste": păi rău a mai ajuns "biserica strămoșească" a lui Anania, cu care-ar vrea să pricopsească și exilul liber!

&& "Solia" face pe 4 pagini, "cu duhul blândeței", o savuroasă prezentare a lui Anania, disecat dela curățenia începuturilor avântate din zodia "frățiilor de cruce" până la decăderea de azi. Am publica-o în întregime, de-am avea loc - și de-am fi siguri că tristul caz mai interesează pe cineva...

&& "Sunt multe creații minunate pe lume, pe cari le admirăm, catedrale, picturi, sculpturi, dar nicio creație nu atinge sublimul ca atunci când se crează omul", constată, în "Tara și Exilul", Horia Sima, copleșit de nostalgia unor voluptoase nopți pariziene: cam de pe vremea când, paralel, se ocupa zelos și cu organizarea "echipelor de sacrificiu", de parașutat în țară...

&& La congresul mondial al Ligii Anticomuniste, ținut la Washington la 7-11 Aprilie, a luat parte și un grup de români: Matei Hojbotă, dr. N. Lungoci, Mihail Fărcășanu, Aristide Nicolae, col. Nazarencu.

*** Dl Vasile Iasinski, "președintele Consiliului Legiunii", a trimis de aniversarea ei o circulară în care, amintind de "24 Iunie 1927, ziua în care Căpitanul a pus temelie Legiunii, cu participarea lui Ion I. Moța, Ilie Gârneață, Corneliu Georgescu și Radu Mironovici", reafirmă necesitatea și valoarea ei istorică și sănătoasele-i principii naționale și morale ce-i asigură dăinuirea. "Poporul român - a spus Corneliu Codreanu - în aceste zile ale lui nu are nevoie de un mare om politic, ci de un mare educator și conducător care să biruiască puterile răului și să zdrobească tagma celor răi. Pentru aceasta însă el va trebui să biruiască mai întâi răul din el și din ai lui".

*** Reprezentanții din lumea liberă ai popoarelor subjugate au trimis Conferinței pentru securitate în Europa o întâmpinare în care, pornind dela justa constatare că aceste popoare n'au cum fi reprezentate prin călăii lor, le exprimă vrerile, cerând restaurarea drepturilor omului, așa cum sunt ele garantate în Carta Națiunilor Unite, evacuarea trupelor străine, alegeri libere, libertate de opinie și presă. Pentru români semnează dl Ion Rațiu.

*** Sentențiază Ceaușescu că "munca în agricultură nu se poate face de la 8 dimineața până la 4 după amiază. Ea trebuie făcută de la 3-4 dimineața până seara, la 8-9 și chiar la 10. Numai așa se poate dezvolta agricultura". - Asta e adevărat și o știe oricine: așa și făcea țăranul român, când pământul era al lui. Dar acum, de ce-ar mai face-o? ca să înlesnească omului Moscovei risipa pe care-o face cu averea țării prin toate mozambicurile de pe glob? ca să faciliteze toaletele și plimbările coanei Lenuța?...

*** Colonia "română" din Viena se bucură de "prilejul binevenit de a sărbători pe cel mai distins cântăreț al libertății noastre, pe mult înzestratul poet care este dl Eugen Jebeleanu". Să fie vorba de nișcali versuri tainice, păstrate cu grijă prin vreun dulap ascuns? dar cum de-a dat de ele părintele Moiescu?... Că Jebeleanu ar fi "un mare poet al libertății" au fost de părere și alți oratori dela sindrofia comisă în cinstea lui; dacă-i așa, atunci e clar că poetul venea la Viena direct dela canal...

*** Regimul de ocupație publică o revistă "La Roumanie d'aujourd'hui", ca să afle și streinii ce bine e în țară. În numărul 2 se etalează pe 4 pagini, în culori, cimitirul din Săpânța (Maramureș). Pe una din cruci se poate citi: "Aci se odihnește tânărul fecior Holdiș George. A trăit 23 de ani. Mort de moarte forțată la 1952". Data ne arată clar cauza morții "forțate", la 23 de ani abia... Altă cruce destăinue, în versuri, despre un anume George, "6ă au fost și condamnat - Și nu au fost vinovat"! Dar ce păzește miliția din Săpânța, de nu împiedică difuzarea acestor secrete de stat?...

*** Guvernul de ocupație din țară a hotărât micșorarea tirajului și rărirea periodicității așa zisei "prese". Pretextul: raționalizarea consului de hârtie; motivul adevărat: și-a dat și el seama, în fine, că "presă" lui, plină de minciuni, n'c citește nici dracu!...

*** "Frunțile au încărunțit, dar inima bate cu aceeași vigoare", avertizează Sima, în "Țara și Exilul" lui, pe camarazii-cititori, - cari, onest avizați astfel, s'au și grăbit să pună câte două lacăte la uși...

*** Arhiepiscopul ortodox de Tirana, Damian, a murit în Noembrie, la 82 de ani, în închisare, unde era deținut din 1967.

*** Se duse și Pompidou! tocmai se întorsese dintr-o vizită în Rusia...

*** Vrând să asculte posturile streine, și știind că faptul e strașnic pedepsit, un țigan, precaut, și-a pus la îndemână, deschizând aparatul de radio, și vicara. La un moment dat intră vijelios un politruc, strigând: Stai țigane, că te-am prins ascultând posturi streine! - Da' de unde? răspunde țiganul, arătându-i vicara, dumnea-ta nu vezi că eu caut să-i bruiez?... ("Exilul solidar")

Herausgeber und für den Inhalt verantwortlich: Dr. Petre Vălimăreanu -78 Freiburg Erbprinzenstr. 17 A -Germania. Contribuțiile, pe acelaș nume, la Dresdner Bank, Konto 4093380; sau, în Italia, pe acelaș nume, la Conto Corrente Postale 1/44336 -ROMA.